

INTERVENCIÓ DE DANIEL FONT, PORTAVEU DEL GRUP SOCIALISTES-CIUTADANS PEL CANVI EN EL DEBAT DE TOTALITAT DEL PROJECTE DE LLEI D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

Parlament, 12 de novembre de 2008

Gràcies, senyor president. Intervenim per exercir un torn en contra de les dues esmenes de totalitat presentades pel Grup Popular i pel Grup Mixt, i també per manifestar la posició del Grup Socialista a propòsit d'aquesta llei. La primera cosa a dir és que el sistema educatiu universal, tal com el coneixem avui, accessible a tothom, i gratuït per a tothom, ha estat un dels grans objectius i una de les grans conquestes dels països occidentals, i en general, cada cop més, del món en què vivim avui.

També cal dir que els sistemes educatius europeus han evolucionat notablement des dels dies de la lluita contra l'analfabetisme i l'exigència del dret a poder anar a una escola, a tenir accés a una escola. A la lluita per un sistema educatiu universal s'hi va afegir també la lluita contra el dogma i el pensament lineal dels antics règims. S'havia d'ensenyar els nois i noies a pensar, a preguntar-se les coses i a tenir opinió pròpia. En aquesta línia va destacar la Institución Libre de la Enseñanza, entre d'altres iniciatives. I el treball fet aquí mateix on som, en el parc de la Ciutadella, per l'Institut Escola, que va iniciar els seus treballs amb l'adveniment de la Generalitat republicana en l'edifici actual de l'Institut Verdaguer, a pocs metres d'aquí, i els va haver de finalitzar amb l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona –l'Institut Escola.

El record d'aquelles experiències que encara trasbalsen avui els més grans, perduren en l'imaginari col·lectiu de com s'ha d'educar i quant interès i quant d'esforç s'ha de posar en la difícil tasca d'ensenyar i

d'educar els nois i noies.

Diem tot això perquè l'actual Projecte de Llei d'educació de Catalunya s'emmarca en un final d'etapa, que va de la recuperació escolar iniciada amb la democràcia fins a avui, en finalitzar un període de trenta anys. Durant aquests anys, el sistema educatiu ha fet avenços considerables, alguns molt importants. Alguns dels avenços més significatius han estat la implantació de l'ensenyament obligatori, dels 6 als 16 anys, relativament recent, com tots sabem. També la implantació d'un model lingüístic, que assegura el coneixement de les dues llengües oficials i evita la doble xarxa escolar. Hi havia un risc de segregació, que era evident, i no s'ha produït, gràcies al model lingüístic escolar i al model que en deriva de cara a la societat. També la contribució a la cohesió social sobre la base d'un règim d'inclusió escolar de tota la població, fos quina fos la procedència, la capacitat, la situació familiar i la generació d'unes generacions de mestres i professorat formats, de gran vàlua, que hi han dedicat i hi dediquen els anys millors i més productius de la seva vida professional.

Podem dir, doncs, que hi ha un bon balanç, un molt bon balanç. Però també hem de dir que ens queden coses per fer. Hi ha coses per fer perquè han aparegut problemes nous, però també perquè queden coses per fer de l'anterior etapa. I recorreguda aquesta etapa, el sistema educatiu de Catalunya necessita una adaptació. És una constatació generalitzada i compartida per tothom avui. Podríem dir que necessita una adaptació a les necessitats que ens planteja la societat contemporània d'avui, que és una societat canviant, que evoluciona ràpidament i, a més, ho fa a tota velocitat.

En primer lloc, hi ha uns nous reptes, que tenim al davant. En matèria instrumental, no és suficient saber llegir i escriure, hi ha uns nous analfabetismes, relacionats amb el llenguatge informàtic, amb la comprensió de les terminologies tècniques i amb el coneixement relacionat amb els instruments d'accés a la informació, nous analfabetismes. No és suficient tenir escoles dignes. Ens cal que la funció d'educar guanyi qualitat i estigui en consonància amb les noves exigències educatives i professionals. No és suficient garantir el coneixement i l'ús de les llengües oficials. Cal garantir el coneixement de més llengües que les oficials. No és suficient no discriminar a l'escola. S'han de poder difondre els valors generals de la democràcia i la llibertat en una línia de formar ciutadans i ciutadanes lliures, compromesos i preparats. Educar per la llibertat, com es diria, no?.

No és suficient tenir bons mestres en el sistema educatiu. Cal que aquests mestres es formin permanentment i gaudeixin dels instruments materials, intel·lectuals necessaris en una línia d'assegurar la seva motivació professional i el seu reconeixement social.

En segon lloc, hi ha uns aspectes a millorar. Efectivament que hi són. No tant com diuen els oradors que han parlat abans que jo, no?, o no tant; però hi ha uns aspectes a millorar. Els informes internacionals PISA i d'altres han detectat realment una situació comparativa desfavorable en determinats aspectes del sistema educatiu. No per engronxar-nos en aquestes deficiències, com sembla que ha fet algú, diguem, no?

Però sí per constatar que hi ha unes limitacions. És cert. Però les dades disponibles que tots coneixem apunten a unes primeres conclusions clares, que potser en podem dir un parell, per entendre'ns de què estem

parlant, no? És necessari millorar l'èxit escolar de l'ensenyament obligatori, i particularment de l'ensenyament secundari obligatori, la ESO. Aquí tenim un problema. I cal intervenir en això. És necessari augmentar el nombre d'estudiants que cursen ensenyaments postobligatoris, particularment batxillerat i cicles de formació professional, entre altres indicacions. I aquí tenim un segon problema, i n'hi ha alguns més, però potser aquests són els més rellevants.

I en tercer lloc, hi ha unes noves situacions d'entorn, que també influeixen. La fesomia de Catalunya i les seves necessitats no són les mateixes ara que fa trenta anys. És diferent. Som diferents que fa trenta anys. Les necessitats del sistema productiu són unes altres, sectors industrials canvien de mans completament, uns desapareixen els altres apareixen, les necessitats de la població concreta també són diferents. La població ha canviat i és més complexa. Ara som més i més diversos. El fenomen de la globalització també ha fet més complexes les necessitats educatives relacionades amb el coneixement i amb la cultura en general. Parlem avui de crisi, de crisi econòmica, en un marc d'una nova economia internacional amb influències mútues clares, interconnectada; és a dir, tot plegat implica reconversió i noves necessitats educatives. Un nou impuls educatiu. És indispensable i necessari. Davant d'aquestes necessitats noves, el marc legal que disposem actualment permet legislar. L'Estatut d'autonomia implica que per primera vegada la Generalitat pot desplegar un model educatiu. No es tracta de fer una reforma educativa curricular més, com s'ha dit. LOGSE-LOE-LOCE: no es tracta d'això. Llegeixi bé, senyor López, no es tracta d'això. Com les generades des dels entorns de la legislació general que heretem, sinó que es tracta de proporcionar nous instruments de gestió fonamentalment això, nous instruments de gestió als centres

educatius i als mestres i professorat perquè puguin millorar sensiblement la seva feina, i perquè cada escola pugui fer realitat el seu propi projecte educatiu.

Hi ha una cita il·lustrativa del conseller d'Educació que explicita aquesta voluntat: «La llei facilita mecanismes per a la reforma. No és una reforma en si mateixa. Molt menys d'una reforma curricular, senyor López, la reforma s'ha de fer des de cada centre. Li compet a cadascú, i aquest, senyors i senyores diputats, és el principal sentit d'aquesta llei.

Senyores i senyors diputats, el text és un bon text, una bona eina, com mai havíem tingut la possibilitat de tenir. Estem en el bon camí, i estem en la línia del que cal fer i Catalunya necessita en aquests moments. La llei permetrà iniciar un camí de reforma educativa de gran abast, com mai havíem imaginat; des de cada centre educatiu, des de cada projecte educatiu. Permetrà també guanyar la batalla de la qualitat i dels resultats escolars, que és ara mateix la principal que tenim plantejada sobre la taula en una línia de superació dels nivells d'homologació, d'èxit escolar.

Permetrà també disposar d'un gran ventall d'instruments de gestió legals, permetrà disposar d'un sistema educatiu integrat, de caràcter públic, amb la creació d'una autoritat reguladora, finançat amb fons públics i amb obligacions i garanties comunes de tots i cadascun dels recursos escolars i educatius, i permetrà fer, realment, finalment un encàrrec, o fer realitat un encàrrec que heterem de tots i totes els que en un moment o altre, aquest segle, i al passat, han lluitat per una educació de qualitat.

Sobre les dues esmenes de totalitat, volem fer notar la nostra

perplexitat. Per l'argumentació i la posició. Vostès veuen crisis per tot arreu. Tot està en crisi. Miri, no n'hi ha cap de crisis. El que hi ha és una necessitat. Sobre la llibertat d'elecció, d'escola i de llengua, que és un dels frontispicis en què basa les seves intervencions el Partit Popular, els hem de dir que llegeixin els papers. La llibertat d'elecció de centre està garantida per la Constitució Espanyola, consta en tots els documents oficials, i es tracta àmpliament en el text del projecte de llei, a propòsit de la gratuïtat, l'admissió als centres, la llibertat d'ensenyament i moltes altres qüestions relacionades amb això.

I la llibertat d'elecció de llengua està consolidada en la Llei de Política Lingüística i en el mateix projecte de llei. Una altra cosa és potser que no ho vegin o no ho vulguin llegir, o els molesti que es tracti a bastament aquest tema, però la realitat és que aquests temes hi són i estan ben definits i es diuen explícitament.

El que els podem dir addicionalment nosaltres és que en l'exercici del dret a la llibertat d'elecció de centre, hem de poder garantir que el dret a l'elecció de centre es pot exercir per tothom. No solament per alguns, o per alguns grups, sinó per tothom. A vostès, senyor López, els preocupa el rètol, el títol, la bandera, exhibir la idea. Fan rodes premsa sobre aquesta idea, i a nosaltres ens preocupa una altra cosa. Ens preocupa més l'aplicació generalitzada i real d'aquest dret per tothom, i és en aquesta línia que, com veurà, sobre que l'oferta escolar és limitada, les escoles tenen un número de places i no en tenen un altre. Són limitades. És indispensable establir algun règim d'aplicació per garantir justament l'aplicació universal del dret d'elecció i també del dret a l'equitat, a l'equitat de tractament pel sistema educatiu i el dret a no ser segregat.

Quan hi ha un noi amb alguna necessitat de suport especial, li acaben dient, és que per tu ja no tenim plaça. Perquè ja les tenim totes cobertes, o perquè estaries millor en un altre centre, que no en aquest. No es pot fer això. No es pot fer de cap manera. Ni es pot admetre. I això és el que es tracta de combatre, entendre que la llibertat d'elecció és llibertat d'elecció de les famílies, i no dels centres, com acaba de dir el conseller. L'alumnat s'ha d'admetre tal com és i tal com demanda una plaça escolar, no tal com ens convé o tal com ens fabriquem una població escolar a mida. Escolta, l'eufemisme de la llibertat d'elecció, sinó tal com és. I que no fa això..., i qui no fa això, i qui no fa això està fracassant, i és rebutjable. Sobretot si aquesta acció selectiva s'aconsegueix a través de fons públics.

Convingui amb mi, doncs, senyor López que el dret d'elecció ha d'anar acompanyat també del dret de ser tractat amb equitat pel sistema educatiu, i amb això segurament no podem divergir, perquè és de pura lògica. Ara bé, no sabem si hi ha altres raons que les exposades pel seu rebuig a l'esmena, no? L'actuació de Partido Popular durant els darrers anys ha estat de confrontació sistemàtica amb Catalunya. No ens ho objectaran això. El discurs de defensa de la llibertat, en boca de vostès pot voler dir això mateix, o pot voler dir també altres coses. Per exemple, que els molesta la Llei d'educació. Com també els molesta l'Estatut, com ha quedat ben palès en nombroses ocasions. Els molesta, l'Estatut! Nosaltres creiem que els molesta Catalunya mateixa. Els fa nosa, a vostès, no? I segurament això és el que passa també amb la Llei d'educació, no els agrada i, per això, s'hi oposen.

Quant al Grup Mixt, senyor Robles, li hem de dir que vostè ha arribat a un cert paroxisme imitatiu, a un cert nivell insuperable. Permeti'm un

comentari sense ànim d'ofendre, hi ha la impressió generalitzada que vostè representa millor avui aquí les posicions del senyor Rajoy a Catalunya que no pas el mateix Partit Popular, no la de Ciudadanos, que és el grup de vostè, i el grup al qual vostè ha de retre comptes després, sinó les del senyor Rajoy, opinen el mateix i aquí voten el mateix sistemàticament un dia sí i un altre també, són la base d'un exercici de ficció que alimenta per si mateix una i altra vegada, que tomba i que gira, no? Impasible el ademán, que es podria dir?

Com és lògic, senyor president, la posició del Grup Socialista és de suport al projecte, com no pot ser d'altra manera. Cal dir que el Departament d'Educació ha fet una formidable tasca, formidable, des de l'inici de les primeres propostes ha desenvolupat un intens treball d'elaboració i també d'intens treball de contacte continuat i permanent amb tothom que ha volgut parlar d'alguna cosa, amb tothom; les associacions educatives també han fet una gran tasca, s'han implicat en un debat generalitzat i això és realment important, han fet l'esforç de tenir una opinió pròpia i l'ha manifestat obertament.

Hem de dir que en aquesta etapa de tramitació parlamentària, la política de mà estesa, de mà oberta i de diàleg sistemàtic amb tothom segueix oberta com tampoc pot ser d'altra manera. Volem aconseguir el màxim de consens possible per aprovar aquesta llei i aconseguir així un nou impuls, coresponsabilitzat per un màxim de la cambra, del sistema educatiu de Catalunya. Els diferents grups parlamentaris que hi han intervingut i el mateix Govern tenen alguns elements i qüestions obertes que miraran de concretar i de resoldre en aquesta etapa que s'obre, mirant de precisar, de trobar el to adequat, sobre totes aquestes qüestions que tenen previstes o que pensen tractar i les que estimi la

cambrà sobre les quals caldrà trobar fórmules adequades, afinar i acabar resolent-les.

Finalment, per acabar, els diré que un llibre publicat recentment aquests dies comenta el cas d'un nen francès, al qual els arquetips escolars del moment van qualificar de fracassat escolar, era un nen fracassat escolar. El nen era un nen amb problemes, va arribar un moment en què no aprovava cap examen i ara de gran recorda el desfici d'aquella situació escolar que el culpabilitzava un dia i un altre. En diu ell d'això el mal d'escola. Però també recorda un mestre de la mateixa escola que diu textualment «li va salvar la vida», que li va saber despertar la curiositat i descobrir les coses que li interessaven realment. Li va dir «tu, aquest curs, ja no faràs més exàmens, el que faràs aquest curs és una novel·la». I al finalitzar el curs va lliurar la novel·la que més tard es traduïa a diverses llengües i es convertia en un dels primers grans llibres d'autor a França.

Senyors i senyores diputats, no hi ha nens llestos o menys llestos, sinó nens, tots necessiten una atenció educativa i l'habilitat del sistema educatiu i dels mestres és mirar de trobar la manera de despertar la seva curiositat i fer-los trobar les coses que realment els interessin, no seleccionant-los, sinó atenent-los tal com són i tal com es presenten. Aquesta és la grandesa de l'educació. I també la manera de trobar la seva confiança des del respecte i alhora des de la proximitat, com en el film *Être et Avoir, ser i haver*, de Nicolas Philibert, d'un director francès, que en una escola rural francesa l'acció del mestre reconeguda obertament pels alumnes, quan un d'ells ha de passar a l'escola secundària, quan ha de marxar, sabent que perdrà el Mestre s'acomiada i li diu «senyor, jo de gran voldria ser mestre com vostè». És el triomf

rotund de l'educació i de l'escola.

Si aconseguim tot això, impactar els interessos de l'alumnat i la necessària confiança haurem recorregut més de la meitat del camí. I ens pertoca a nosaltres, als parlamentaris i al Govern, senyors i senyores diputats, habilitar els recursos i els suports necessaris perquè tot això es pugui fer i es pugui fer bé, tenim una formidable oportunitat al davant, és moment de diàleg i d'acord, no moment de desacord i de disquisicions estranyes, senyor Robles, és moment de diàleg i d'acord, per això, senyors diputats, demanem el suport de la llei i el rebuig de les esmenes a la totalitat.

Gràcies, senyor president, senyors i senyores diputats.